IANI DOVSÆ NORDOVICIS PRÆCIDANEA

Pro Q. Valerio Catullo.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini,
CIↃ. IↃ. LXXXII.

IANVS DOVSA NORDOVIX IANO LERNVTIO BRVGENSI S. D.

ESTNE, VT DIXI? & te (quod, tua vtique ex parte, neque futurum vnquam, neque adeò fieri posse, verbis conceptissimis, hoc est, PER OCELLOS TVOS, adiuraueras mihi) epistolarum frequẽtia vinco? Est: si quidem rationes vtrinq. conuenire inter nos postulas, accepti atque expensi dico. Hîc tu etiam criminatorem tuum insimulas, quasi communi in noxia manifestò hærentem; ac te taciturnitatis nostræ exemplo purgare cogitas mihi. nequicquam: tantùm ad calculos sedeamus.

Scin' cuiusmodi? specta igitur, vt scias. Biennium transîsse iam vides; atque hæc tertia à nobis Epistola aures etiamnum consopitas verberat tibi: vtique post domuitio-

nem è Batauis vestram. Ipse intereà quid? literarum inquio. Equidem vnas nobis expensas feres, scio. quas recèns etiam tum à prælis madenti libello Carminum tuorum adiunxeras, veluti transmarini itineris comites. salutē prætereà frequentē; non quidem per literas, sed verò per amicos interpretes, istinc porrò ad nos commeare solitos, Doûsæ identidem renunciatam verbis tuis. Atq. hæc anno. Restat horni ratio. Cuius mehercule conficiundæ Tabulis nobis Quæstoriis opus non erit. ita minus, quàm anteà, etiam acceptum mihi; neque lucelli quidpiam relatum in Aduersariis patet. nisi tu fortè, exemplo Catulli tui, inanissimum illum Prætorem suum

Magno cum pretio, & malo secuti,

datum lucello referre nos postules; aut Phaselum etiam tuum imputandum censeas nobis. quem non minus musteum, quàm superiora illa, quæ dixi, primitus Lipsius noster Lugduni tradidit mihi, de manu (quod aiunt) in manum. & quidē (portenti simile) sine schedula, sine epistolio aliquo. Sed citò con-

tò conieci, operæ haud fuiſſe tibi; teque (publicis, an domeſticis?) occupationibus prohibitum, quò minus de munuſculo iſto tuo ſermonem (vt ſoles) familiarem mecum ſerere per literas interpretes, poſſes. Vt ut eſt, gratias tibi, mi Lernuti; pro munerum tuorum facetiis habeo, habeboque porrò, dum viuam, ſemper. Nam quî aliter quæſo facere poſſim, quamdiu comitas hæc nobis tua in oculos, atque in animi mentem incurret? Quod eò etiam fit frequentius, quòd ea ſit ſcriptorum tuorũ feſtiuitas, is lepos, vt me *Ad ſe volentem ducant, nolentem trahant.* Itaque vix eſt, vt hæc vnquã poſſim de manibus deponere. Ac ne in opera te gratuita eſſe pigeat diutius; nosque ex eorum hominum ingeniis æſtimare pergas porrò, qui (ne non apud te quoque ſollenne illud meum, vt Plautiſſem, obtineam ſolens)

Lingua tantũmodò largiũtur, opera verò ac factis fallũt; en tibi pro geminis germanis illis, lepidiſſimis libellis inquã tuis, *Præcidanea* hæc noſtra; *Plena ruris, & inficetiarum.* Quæ (malum) *Præcidanea?* quæ ſunt? inquies: nomen au-

 diui

diui nunquam. Quid ergo vis faciã? Licuit, credo, nobis

Quà facit aſsiduo tramite vulgus iter, nec ſine principum ductorũ exemplo, via proletaria incedere. atq. aliquantò fortaſſe tutius. Cęterùm ingloria nimis viſa ſecuritas iſta; neque ex ambitione, haud dico mea, ſed verò nugiuendonum aliquot noſtratiũ. qui cõtra Horatiani Homeri pręſcriptum fumum ex fulgore potius, quàm fulgorem ex fumo oculis noſtris concinnare didicerunt:

Lingua factioſi, inertes opera, ſubleſta fide.

vt illos idem Plautus meus depinxit probè. Itaque nouum Commentarium nouo etiam Titulo placuit inſignire. quò vendibilius ſcilicet atque commendatius induſtriæ noſtræ ſpecimen in ora, atque in manus hominum perueniret. qui ſola ſæpe Inſcriptionis feſtiuitate illecti, operæ ineptiam porrò, ac continuandæ lectionis faſtidium deuorare contenti ſunt. ſimul, ne (vt nunc ſunt maledicentes homines) peruulgatum illud de *Cramba* conuicium audiremus. quod ne eueniret, cautionem iſtam adhibere viſum eſt potius,

vt Ti-

vt Tituli nouitate curioſum induceremus Lectorem, ac PRÆCIDANEA (vti dictum eſt) inſcriberemus. Sollennis hęc, ac vetuſtioris notæ appellatio, iam inde ab *Indigitamentis*, opinor, Numæ, in Sacris Romanis legitimè vſurpari, *Feriisq́;* nõ minus, quàm *Hoſtiis* attribui ſolita. quibus reſpondent SVCCIDANEÆ: ab eodẽ fonte, id eſt, à *Succedẽdo*, literæ vnius mutatione, detortæ. qui Titulus ſecũdis vigiliis noſtris reſeruabitur, ſi vſus venerit fortè, vt hiſce quaſi PRIMIS HOSTIIS litare, veniamq́. & *Pacem* à Catulli Genio impetrare nequeã mihi: ac PIACVLO nobis ad tãti Poëtę Manes propitiãdos opus fuerit. quod etſi futurum minus perſuaſum eſt mihi, tamen in facinore audaciſſimo, ac paupertinæ ſupellectilis conſcientia timorem mehercule iuſtiſſimum longius diſſimulare non poſſum: apud te præſertim,

Cui res audacter paruas, magnasq́;, iocumq́;,

Noſti reliqua. tum hoc ſæculum quibus moribus ſit, vides; neque de nihilo eſſe ſolicitudinem hanc noſtram. quam non deponam profectò, niſi auctore te, & literis tuis.

 quas

quas à vobis vti exterebret aliquandò, id verò Doûſæ in votis eſt primū. & ferendæ in hoc tibi ineptiolæ noſtræ. Ferendæ? imò etiam adminiculandæ. qua quidem in re(vti ſpero, quæſoq;)operam porrò tuam amplius accuſari non ſines. Quò? niſi vt nos curæ eſſe etiamnum tibi; neque dum planè ex animo tuo effluxiſſe, fidem nobis ipſi facere poſſimus? Iocari me putas? Moriar, mi ocelle, ſi quicquam maiori melliniæ mihi, quàm Epiſtolæ tuæ. Tu, ſi id iurato non credis, periculum facito. Noli autem (te obſecro) exſpectare, dum bracteatis *pictæ linguæ tectoriis* (ſicuti eſt apud Perſium, atque vt hodie mos viget) aut nimbatis ſententiolis, charteum & literariū hoc munuſculum exornare, id eſt, & fucum & ludos tibi ac lectoribus meis facere inſiſtam: aut dum cauſas nuncupationis iſtius particulatim; atque adeò cum cura ediſſertem tibi. quod profectò facturus non ſum, ne vel iudicio tuo (quod de Doûſa quidem vſque adhuc liberaliſſimum ſemper feciſti) aliqua ex parte diffidere; vel etiam ſimpliciſſimum animi tui candorem, nobis iam

inde ab ephebis percogniti, in dubium vocare velle videar. Iampridem enim ventosissimum hoc lenocinij genus ex nostra necessitudine, modò non summum beneuolentiæ gradum superuecta, in perpetuũ porrò sublatum esse condecet, *non radicitus quidem hercule*, (& hoc à Plauto esse patiere) *verùm etiam eradicitus.* ne stolonibus (vt solet) renatis denuò fruticetur scilicet. & confidentia est, impetrasse me iam olim, hoc ipsum apud te iuris sumere vt liceat mihi. Illud tamen indictum nobis abire non debet, cur Catullum hunc potius, quàm alium quempiam ex electissimo illo Principum Poëtarum Triumuiratu, sub nominis tui integumẽto apparere voluerim. Causę huiusce delectus multæ, illa verò potissima, quòd pręter cæteras in illustri positas virtutes tuas Musicas, priscæ illius ac Catullianæ festiuitatis imaginem maximè in scriptis tuis recognoscere videor mihi; præsertim quoties OCELLOS istos contemplor: non quidem adumbratam ac fucosam illam, sed verò eapse numerorum mollitie, verborum

 elegantia,

elegantia, pondere ſententiarum denique, ac dictorum argutia planiſſimè oppidò, & quidem examuſſim, expreſſam. Itaque iam neque Quintiliam Calui nobis, nec Smyrnam Cinnæ, aut Lydiam etiam Catonis, veterum Catulli æqualium amores, magnopere deſideramus. in quarum amiſſarum vicem Hyella Lernutiana (*Gratior vna tribus*) ſuccidanea facta eſt nobis. ac contenti ſumus hac Helena. Ad hos Lepores cùm Phaſelus tuus accèſſerit inſuper, miraris hoc iudicio noſtro nos vſos, vt Triumuiratus huius Principem potius tibi, quàm vel Tibullum, vel etiam Propertium inſcriberemus? Sed quoniam Phaſeli incidit mentio, haud alienum à more & inſtituto meo videor facturus, ſi, explendæ Parodiarum tuarum Decuriæ, Iambos etiam noſtros, huic libello per cauſam ſubtexuero. in quibus ſi à Catulli tibi, ac *Ocellorum* tuorum archetypo, longius fortaſſe quàm velles, viſus fuero receſſiſſe; cogitare debes in tete omnem culpæ iſtius inuidiam reſidere potiſſimùm: qui totum Poëtæ noſtri μυρο-

θήκιον,

θήκιον, & quantum adeò Valerianis arculis inerat pigmentorum, ita auariter excusſum in narthecia, vſusque abſumſeris tuos; vt ne tenuiſſimam quidem Leſbiani iſtius, vnguenti dico,

Illi quod Veneri Catullianæ
Donarant Veneres, Cupidinesq́;,

gutticellam modò Catullientibus Phaſeli tui vectoribus, nobis puta, æmulis ac riualibus tuis reliquam porrò vllam feciſſe videaris.

Cauſa perorata eſt. tu verò hoc quicquid opellæ,
Gratè, & eam in partē, qua datur, accipies.
Atque audin'? facias nobiſcū vt mutua, amabo:
Hocq́; velim de me polliceare tibi,
Ipſum me potius odio, Lernuti, habiturum,
Quàm tibi promerito tam bene deſit amor.
Nam ſi quem in tanto ſociorum examine credis
Eſſe, tibi cupiat qui bene, & ex animo;
Me quoque me Luſtro poteris cenſere ſub illo,
Vnus & iſtorum iure ſacratus ero.

Tantum

Tātū est. iāq; vale antistes mihi, nō modò nostris
Iane, sed & Gallis vatibus, & Latiis.

Conclusi (vt vides) Epistolam versu, Dî boni, quàm præter exemplum, *Et non ad Genium tui Catulli.* Sed verò tute (vt dixi) in culpa: ego extra noxiam. Iterum vale. Filiolo auctum me scito, salua puerpera. & viden', Carmen te Genethliacum debere? Vale etiam tertium; mi oculissime Lernuti. Vltraiecto.

IANI

IANI DOVSÆ NORDOVICIS PRÆCIDANEA

Pro Q. Valerio Catullo.

CAPVT I.

Pius Poëta, pro erudito; Impius, contrà. Pluralem generandi Casum esse, quē alij omnes vsq; adhuc quidē, pro Causatiuo singulari sunt interpretati. Vnctior loquendi ratio vna & altera declarata. Nulla Nullus, pro Aduerbiis negatiuis posita. Verborum concursus eodem sono cadentium in Ciceronis versu Catulli auctoritate defensus, contra horum hominū sententias. In Plautinis verbis traiectio facta, Euphoniæ gratia.

MEMINI me ante septennium, hoc est, turbulentissimas istas, vereque decumanas ciuilis discordiæ tempestates, cū Victore meo Giselino de noua Catulli editione, (quam id temporis, doctis omnibus cupientissimis adornare se; mihique adeò, sollenni insuper nuncupatione

tione appenſa, propriam dicare dixerat) verbis pluribus accuratiſſimè agere; Notulasque in eum Poëtam aliquot meas in re præſenti coràm recitando præire. quarum Lectori, meum profectò non eſt, vt ſpecimẽ inuideam diutius. ne & integerrimi, & ſubtiliſſimi viri iudicio; quo eæ ipſæ tum temporis ſeriò hercule dilaudatæ, vniceque comprobatæ fuerunt; quicquam videar diffidere. in quibus & hæc (vti ſpero) nomen ſuum profiteri non verebuntur: *Pium*, ſcilicet, *Poëtam*, pro arguto & docto à doctiſſimo Poëta poſitum eſſe eo verſu:

Nam caſtum eſſe decet pium Poëtam
Ipſum, verſiculos nihil neceſſe eſt.

Id adeò quàm maximè animum aduorterim, facit eiuſdem ad Caluum Epigramma. in quo expreſſè ac diſertim legitur:

Qui tantum tibi miſit impiorum.

hoc eſt, vti ego interpretor, malorum Poëtarum atque inficetorum. Nam de Suffenis, Cæſiis, Aquinis, cæteriſque ſæculi ſui venenis, atque incommodis loquitur. id quod clarè ex ſequentibus patet:

Ad librariorum
Curram ſcrinia, Cæſios, Aquinos,
Suffenum, omnia colligam venena.

Quem poſtremum verſum haud peruersè interpunctum

interpunctum modò, verùm & ſcriptione ipſa deprauatum: ideoque ſiniſtrè à Catulli Scholiaſtis interpretatum hac forma reconcinnes, ac reſtituas licebit:

Suffenûm omnia colligam venena.

Suffenûm, pro *Suffenorum*, more Plauto priſciſque omnibus celebratiſſimo, dixerat enim Catullus anteà; *Cæſios, Aquinos*; plurali (vt vides) numero. qui ita temerè ipſi migrandus non fuit.

Appingam hoc loco phraſim perelegantem ex proximo Epigrammate:

Cœnabis bene, mi Fabulle, apud me
Paucis, ſi tibi Dî fauent, diebus.

Paucis diebus, id eſt, propediem, & (quod Plautus autumat) *Cis paucos dies. Si tibi Di fauent*, hoc eſt, (vt dicere didicimus à priſcis & Romanis illis) *Cum Dîs fauentibus, volentibusq́ꝫ.*

In Epigrammate ad ſeipſum, cui initium eſt: *Miſer Catulle, deſinas, &c.* ita in omnibus exemplaribus conceptus legitur verſus ille:

At tu dolebis, cùm rogaberis nulli.

Statij Editionem excipito, in qua manifeſtò, *Nulla* formis impreſſum exſtat. quæ lectio non diſplicet, tanto præſertim Achille, & Plauti inſuper auctoritate ſuffulta. apud quē idem loquendi genus inuenias non ſemel. vt Aſinaria:

Libanū in tōſtrinā vt iuſſerā venire, is nullus venit.

& alibi

& alibi: *Nullus dixeris.* miror tamen, quidnam Lusitanum illum mouerit, receptam interpunctionem solicitandi; &, *Nulla* istud, cum insequentis versus principio, *Scelesta*, construendi.

Tertium Carmen vnius versiculi interpositione auctius legitur in libris ante L. annos excusis, & quidem hoc modo:

Passer mortuus est meæ puellæ,
Passer, deliciæ meæ puellæ
Quem plus illa oculis, &c.

Quæ iteratio mihi & Poëtica magis esse, & nescio quid genuinæ Catullietatis habere videtur.

Notandum quoque veteres à continuata earundem syllabarum repetitione, numerorumque idem in diuerso significatu sonantium concursu non modò non abstinentes fuisse; verùm etiam hæc ipsa, ornatus & elegantiæ gratia, pænè dixeram ambitiosè conquisîsse. contrà, quàm nos facere consuemus, qui continuò κακόφατον admissum vociferamur, quotiescunque (vt fit) posteriorum syllabarū literæ antecedentibus, veluti Echo quædam, respondeant. atque huius vitij ipsum Ciceronem insimulare, palamque adeò redarguere audemus; qui dixerit: *O fortunatam natam me Consule Romam.*

Næ illi falsi sunt (nam quo eos nomine appellem nescio) qui omnia ad sui ingenij captum,

nou a-

nouarumque aurium iudicium reuocare, atq. exigere conantur. neque cogitant nos in ciuitate Latina inquilinos, hoc est, Barbaros esse; vel si Romani, Romani certè eorum comitate, qui istiusmodi nobis monumēta reliquere. Sed quid cunctamur M. Tullium, optimum illum omnium patronum scilicet, optimi omnium Poëtæ (neque enim Catullo ipsi, secus de se prædicanti, hac in parte fides habenda) gratissimi inquam cliētis sui patrocinio tueri porrò, atque defendere. Scribit igitur ille:

Eractum qui veteris pedem grabati
In collo sibi collocare posset.

Sed & Virgilius ipse: *Anchisem agnouit amicum*: Item alibi: *Sale saxa sonabant.* denique:

Casus Cassandra canebat. ad quē locum notat Seruius, compositionem eam ætate etiam sua pro vitiosa habitā, quæ maioribus placuisset. Hactenus quidem ille. & rectè antiqui, consentientibus (vt vides) duorum in vnum pariter principum Poëtarum iudiciis.

At inquiet in Phaleuco Catulli aliquis, Pronomine interposito repercussi soni insuauitatem leniri. Fateor. sed quis ita obesæ naris obsecro, vt hoc ipsum à Poëta carminis necessitate compulso,

Factum non videatq; sentiatq;?

nisi si quis Plauti nobis exemplum obiectet contrà; eadem vocum iteratione in Asinaria vsi, cùm scribit:

Hîc pone, hîc istam colloca crumenā in collo planè.

Hoc verò aliquid esse fateor: nec tamen tanti, vt hac re suram mihi præbendam autumem. & si quid mihi hisce est in rebus iudicij; vereor, vt scripserit potius Comicus noster:

Hîc pone, hîc istam crumenā colloca in collo planè.

Hoc enim quantò altera illa *collocatione* numerosius, illis tantum ignorabile obiectum iri arbitror, qui, *quid distent æra lupinis*, ignorant.

Capvt II.

Lucretij Interpres quàm in Catullo frustrà, imò nihili fuerit, detectum.

Mvlta sunt apud antiquos, quæ cum Menechmo Plautino pro insanis habita statim in medicinam rapiuntur, opera inquam & comitate eorum, qui (vt eiusdem porrò Comici verbis in re simillima vti pergam) *dum alios perperam insanire prædicant, ipsi insaniunt.* veluti lepidissimis illis Catulli ad Ipsythillam Phaleuciis euenit. quod clarius vt liqueat, integrum Pöetę ipsius locum proponam:

Amabo, mea dulcis Ipsythilla,
Meæ deliciæ, mei lepores,

Iube

Iube ad te veniam meridiatum:
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Ne quis liminis obseret tabellam.

Quem quidem locum amicus noster mendosum falsò dictis concinnat suis, mēdis ipse ac mendaciis coopertus. Sed ipsius amabo verba, ipsamq. emendationis rationem audiamus:

Adiubere, inquit, *ad Ipsithillam dixit Catullus, vt Lucretius, Adcredere. Sed locus hodie est mendosus.*

Mendosus sanè vsq. adhuc iudicio illius, quem dixisse me sentio: at nunc eiusdem solius beneficio primùm mendo liberatus, restitutusq. (si Dîs placet) aliquando in pristinum. Nam absque illo esset, *Adiubeto* istuc, natum non foret. monstrum verbi: quod me hercule ego nunquam neque fictū, neque pictum, neque scriptum vidisse in poëmatis memini; quæ quidem ab hoc verborum nouatore architectata non sint:

Quem penes arbitriū est, & vis, & norma loquēdi.

Quî enim aliter quæso existimare possim, quamdiu mecum ruminor, reputoque strennuam eius hominis in Lucretiano Indice contexendo diligentiam, qua idem (*de se si creditur ipsi*) in vocabulis illis priscis, ac dictionibus elegantioribus commemorandis explicandisque est vsus. quibus si nos mendacij coarguere volet, at pol illum non

poterit familiarē meum, Plautum inquio. cuius ego auctoritate confisus, locum Catulli sine noxa esse, habereque rectè licere meo periculo spondeo. paratus vltrò etiam cum aduersario pignus dare; haud quidem in mulsi (ne quis erret) sed verò in ellebori vrnam, vel quadrātal potius: quo videlicet & Sicambrum pectus, & caput tribus Antyciris insanabile, detergere, piare, ac penitus perpurgare possit. quo expatrato probè, eumpse mox ad Plauti locum huic Catulliano parissimum visere iubebo, qui in Pœnulo exstat huiusmodi:

Valete, atque adiuuate, vt vos seruet Salus.

Adiuuate, id est, addite operā, adnitimini pariter, atque in eam curam cogitationemq́. incumbite. quo loco, si Fidentini nostri, *Adiubete*, legatur; immane, quantum de venustate sententiæ, & gratia decessurum est Plauto. Quis enim *Iubere*, vel *Adiubere* possit, vt se seruet Salus? nisi fortè nouellum istum Antiquarium dicas, qui eiusmodi phrasim, pariter atque alias res solet, princeps nobis fabricare est ausus.

Idem de altera quoque hominis eiusdem interpolatione dictum velim. nam quo loco scripsit doctissimus Poëta:

Sed mulier cupido quod dicit amanti,
In vento, & rapida scribere oportet aqua:

is vir, haud paulò sanè doctior, ad lectionem

hoc

hoc modo constituendam doctiores excitare se gloriatur:

In vino, & rapida scribere oportet aqua.

Quod quidem ego non *vino* (neque enim est tanti) sed *vento*, & *aquis* vnà cum auctore suo inscribendum pronuncio: monitosque cupio mecum *Musis amicos omnes*, vt eiuscemodi emendationes, quantum est vspiam, cum *Tristitia*, & *metu* (id quod Horatius iubet) *Tradant proteruis in mare Creticum Portare ventis*, &c.

Caput IIV.

Britanniæ, πληθυντικῶς in Catullo repositæ. Vnctum, quid? Scæuus Romulus Seruiano Commentario restitutus: indidemque Sallustij locus & correctus & enarratus planissimè. Aduerbium, vt, paulò enucleatius expensum.

Argvta mecastor, ac scita emendatio illa. Scias à Faërno esse:

Mamurram habere, quod Comata Gallia
Habebat vncti, & vltima Britannia.

haud satisfacit tamen postremum istud, etsi non ignorem vocalem natura breuem insequente muta cum liquida à Pöëtis identidem produci. placet itaque magis:

Et vltimæ Briannię.

quo modo idē in Carmine de Acme, & Septimio:

 Mauult,

Mauult, quàm Syrias, Britanniasq́. & paulò infrà: *Hunc Galliæ timent, timent Britanniæ?*

Quem Iambum, *prauo fultum male talo*, ita correxit vnus & vnicus ille omnis eruditionis pater Turnebus:

Timentq́ Galliæ hunc, timent Britanniæ?

Cui vtique ego hac in parte assentior lubens. simul, vt *Cæsuræ* ratio habeatur, nusquam à Catullo temerè aliàs neglectæ. nedum in Iãmbis, puris præsertim ac meris. quo in genere modò non regnat, ac triumphat Valerius noster. cuius singulas etiam syllabas, hoc est, artificiosam pedum rationem, atq. inimitabilem numerorum mollitiem, neque patienter hercule, neque stultè omnis Antiquitas mirata. testimonio fuerit Martialis illud: *Verona Docti syllabas amat Vatis*. & tamen vt leniter & leuiter quoque à certissimo coniectore in partem dissentiam; malim rescribi:

Timetq́ Gallia hunc, timent Britanniæ?

vt Comata solùm Prouincia intelligatur. singulari enim numero Galliam extulerat anteà. doctiorum arbitratus esto, vtrum impendiò magis probauerint, reponendi. Cæterùm, *Vncti* istud, ex vnctiore illa, & Catulliana loquendi consuetudine depromptum esse; ideoque vnctis manibus non tractandum, cõmmonefaciendus est Lector. Vsus enim metaphora ea Poëta noster non semel:

vt in Epigrammate illo nimium lepido:

Nec prætoribus esse, nec cohorti,
Cur quisquam caput vnctius referret.

denique hoc ipso Carmine:

Nisi vncta deuorare patrimonia?

Eodem Poëmate inter cætera cognométa, quibus Cæsarem insignem magis, quàm honestum facit Catullus noster, eidem quoque Romuli titulum adsignat; eumque bis repetitum, hoc versu, quasi intercalari:

Cinæde Romule, hæc videbis, & feres?

quo nomine (& Mureto commentum placet) vti solebant in eos, quos significare volebât dissimillimos esse Romuli, multumque ab illius præstanti virtute abesse. falsò (sicuti ego existimo) & parùm Romanè. Scin', quid suspicer? vulgatum hoc in eos nimirum conuicium fuisse, qui profunda imperij cupidine accensi dominationem in ciues suos adfectabant, potentiam suam supra leges Regium in morem extendentes; ex Sallustiani illius præscripto maximè:

Impune quiduis facere, hoc est Regem esse.

Primus autem Romanorum Rex Romulus. neque aliter accipiendum alterum Crispi exemplum, ex Oratione quam idem Mamerco Aemilio Lepido attribuit. vbi hæc in Sullam, adhuc Sullaturiêtem, quamuis deposita iam Dictatura,

inter cætera non bona dicta, stomachosè ad Quirites pronunciata leguntur:

Nam quid à Pyrrho, Hannibale, Philippoq́; & Antiocho defensum est aliud, quàm libertas, & suæ cuique sedes; neu cui nisi legibus paremus? quæ cuncta (.s. & libertatẽ, & patriam, promtamq́ue solis legibus parendi voluntatem) *sæuus iste Romulus, quasi ab externis rapta tenet, &c.*

Quam interpretationem meam Honorato etiam tibicine, (Seruio inquam) fulcire posse videor, ad Maronianum illud Eclogæ III. *Quæ tu peruerse Menalca, &c.* hunc in modum commentante:

Aut, conuerse ad turpitudinem; aut intelligamus fuisse quendam Menalcam nobilem, vt istum peruersum Menalcam dixerit illius comparatione. Subiicit deinde ipsissimũ hoc Sallustij exemplũ, verbis tribus. quô? nisi vti liquidò planũ ac palã faciat, eodẽ respexisse Historicũ nostrũ, cùm Sullam, per irrisum, & cõtemtum quasi digito designans, *Romulũ* nominitauit; quò Virgiliũ, cùm *Peruersi* Epithetum tribuit Menalcæ. Sed videtur ex glossematis Seruiani sentẽtia, non *Sæuus* (vti nunc vtrobique est) sed verò, *Scæuus*, in Sallustio rescribendum: hoc est, sinistrè peruerseq́. prauus, siue etiam præposterus; & quod non minus

nus significanter à nostratibus vernacula voce exprimi consueuit: Verkeert. Sed & Latinis *Sinisteritas*, i. σκαιότης (vnde & τὸ *Scauus* natum testatur Pompeius) quidnam aliud, quàm Peruersitatem, siue Improbitatẽ designat? Etiam à *Scauo* radices egisse verisimile est, id quod nos eodẽ patrio sermone, Scheef, dicimus, pro obliquo flexuoso, atque distorto.

Aduertendum quoque Aduerbiũ, vt, tàm apud Catullum, quàm Horatium; vt verbi causa:

Iuppiter, vt χαλύβων omne genus pereat.

Et: *O pater, ô Rex*

Iuppiter, vt pereat positum rubigine telum.

non tam significare, *Vtinam*, (quomodo apud Charisium explicat Aruntius Celsus) quàm quod Comici aliàs cum excandescentia, ac deuotione quadam per, *Quî*, efferunt: vt illud Terentij: *Quî illum Dî omnes perduint.* Sic enim idem alibi: *Vt te omnes equidem Dî Deæq; perduint.* & Plautus plusquàm sexcenties: *Vt te magnus perdat Iuppiter.* quod ipsum & nos vernaculo sermone, plus mali cuipiam, quàm boni imprecãtes, totidem pæne verbis efferimus, dicendo:

Dat u Godt schende.

Ad Catulli votum redeo. cuius formulam à me quoque fideliter aliquando in Elegiis nostris expressam videor commeminisse: iam tum, cũ Spa-

nicæ dominationis pertæsus, meritissima hercule execratione in hæc vota erumpens proclamarem:
Iuppiter, vt pessum Maura tyrannis eat.

Nec phrasis illa silentio prætereunda:

Quare aut Hendecasyllabos trecentos
Exspecta, aut mihi linteum remitte.

Vtitur eadem bis in Carmine ad Thallum, vt:

Remitte pallium mihi meum, quod inuolasti.

Et paulò ibidem posteà:

Quæ nũc tuis de manibus reglutina, ac remitte.

Capvt IV.

Homines recti Communis ac vetus in Catullo lectio defensa, aduersus nuperum eius solicitatorem. Noua duûm locorũ explanatio. Latebra improbitatis quæsita in verbis honestioribus, Facere, Præbere, ac Dare: idq́; ipsum exemplorum aliquot productione liquidò demonstratum.

In Carmine de Vari amoribus inscripto, quamobrem pro Lecticariis, *Homines rectos*, vsurpauerit Catullus, rationem nobis explanat Ouidius. ne aliam aliunde arcessere sit opus, quo loco monet:

Sustineas vt onus, nitendum est vertice recto.

Eodem etiam à Iuuenali allusum: *Tot res*
Impositas capiti, quas recto vertice portat
Seruulus

Seruulus infelix.

In Epigrammatio autem ad Vibennios mirificam geminarum lectionum varietatem ſatis nequeo mirari. nam vbi in aliis omnibus Editionibus legebatur:

Nam dextra pater inquinatiore,
Culo filius eſt voraciore.

Carrion noſter in Commentariis ſuis Antiq. Lect. tranſpoſitis comparatiuis hoc modo reſcribendum abſque controuerſia omni aſſeuerare non dubitat:

Nam dextra pater eſt voraciore,
Culo filius inquinatiore.

Argutè quidem ille, cæterùm ego tantum ipſe à me impetrare nondum potui, vt credam à Catullo vnquam ita ſcriptitatum fuiſſe. atque eò minus, quòd hoc ipſum loquendi genus in re prorſus conſimili à Martiali videam vſurpatum libr. II. Epigr. L I.

Infelix venter ſpectat conuiuia culi,
Et ſemper miſer hic eſurit, ille vorat.

qua etiam ſententia memini quondam fuiſſe Fruterium noſtrum. Sed nos obſcæna iſta cum Vibenniis ſuis miſſa faciamus.

Epigrammate ad Sirmionē peninſulam quod ſcribit, locus eſt huiuſmodi:

O quid ſolutis eſt beatius curis?

Cùm

Cùm mens onus reponit, ac peregrino
Labore fessi venimus Larem ad nostrum.

qui hunc in modum nobis construendus videtur. O quid beatius est, (quàm) cùm mens onus reponit solutis curis! cumque peregrino .i. peregrinandi labore, itinerumque molestiis perfuncti, reduces domum, & quidem salui, postliminiò aliquando conuortimur? Hoc propterea indicandum censui, quòd videam pulcerrimam sententiam perperam omnibus in libris; etiam iis, quos vt emendatissimos exhibuit postremò nobis limatissima Scaligeri castigatio; interpunctum esse; vitio maximè interrogationis, quæ vbiq. voci, *Curis*, appensa legitur, eo exemplo, quod proposui prius: nullo sensu. Quis enim Latinè dicat, *Curas solutas beatas esse*; ac non potius, *Animum curis solutum?* Quò magis demiror, quidnam politissimo Germanorum Poëtarum Lotichio in mentem venerit, huius ipsius loci, proinde vt vulgò legitur, imitationem à Catullo nostro mutuari. Sic enim est apud illum:

Ecquid æstimandum est
Curis esse beatius solutis?

Sed idem nimirum ipsi, quod summis plærunque ingeniis, euenit. quibus peruersa trium quatuórve verborum distinctio glaucomam ob oculos obiectare consueuit, quo minus verum dispi-

cere

cere queant. quod ipsum & Mureto in loci huius declaratione vsu venisse res ipsa inuitum prædicare me cogit.

Adponam & alteram explicationem nostram super Epigrammate in Aufilenam. in quo mehercule intellectu singulari, quantum ego quidem his in rebus perspicere queo, iteratum legitur verbum, *Facere*, primùm:

Aufilena, bonæ semper laudantur, amicæ
Accipiunt pretium, quæ facere instituunt.

deinde altero disticho interiecto:

Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ.

quod idem significare mihi, ac tantum non geminum esse Ouidij τῷ *Præbere*; & Martialis, *Dare*, videtur. Sed neque aliò haud dubiè arbitror respexisse Pelignum illum, cùm scribit:

Quæ, quia non licuit, non facit, illa facit.

.i. proinde vti ego interpretor, *Dat*, siue *Præbet*, facitque sui cupientibus copiam: *Nec sinit esse moram, si quis adire velit.* motus cumprimis auctoritate Senecæ, prorsus vnici ad hunc versum Interpretis. qui ab eodem hac specie adducitur:

Quæ, quia non licuit, non dedit, illa dedit:

vt verisimile sit glossam apud eundem in ipsum contextum irrepsisse. Quid? quod canit Lucretius lib. IV.

Nam facit ex animo sæpe, & communia quærens

Gaudia sollicitat spatium decurrere amoris.
Hæc, Lector optime, volebam, nescius ne esses.

CAPVT V.

A sententia Mureti discessio. Catullus emendatus. In eodem loci obscurioris enarratio. Iudicium factum de Poësi Belgica Iani Hauteni. Prouerbiorum auctus numerus.

EXSTAT inter alia Catulli opuscula elegantissimũ quoq. Pelei & Thetidis Epithalamiũ, Poëma verè Heroicum; & quod hercule ego (non dicam dolo) de tot Latinis veterum monumentis, reliquum nobis vnum atque vnicum superesse existimo, quo fastus ille Vergilianus retundi possit. In eo haud placet nobis Mureti expositio super vocem, *Eximie*, in versu illo:

Teq; adeò eximie, tedis felicibus aucte,
Æmathiæ columen Peleu.

Eximie, .i. cùm alios Heroas compellabo, tum te, ô Peleu eximie, ac præter cæteros. Mihi enim Aduerbialiter positum accipi idipsum, melius æquiusque videtur, &, *Tedis felicibus*, coniungi. quod si admittant Critici, inducẽdum erit comma ante, τὸ *Tedis*, rescribendumque hoc modo:

Teq; adeò, eximiè tedis felicibus aucte, &c.
Legitur deinde adiecta hæc clausula:

Claris-

Clarissime nato.

illepidè sanè, ac insipienter, vti ego hariolor. proinde non dubito, quin, *Clarissime natu*, hoc est, genere ac natalibus, scriptum fuerit à Catullo nostro. Quanta enim literę; O, cum, V ista, quãq. antiqua semper intercesserit cognatio; norunt, puto, omnes, quotquot manuscriptos Codices manibus aliquando præsentibus, imò oculis hercle haud somniculosè vsurparunt. vnde errorem hũc etiam primitus obrepsisse, lubet credere. adde, quòd *Natus* iste, Peleo necdum natus erat, quo tempore hæc ipsa à Parcis (si Poëtæ fides habenda) ad puluinar eius Geniale canebãtur. cui rei fidẽ facit cõsequens illa de Achille, etiamtũ in oras adhuc luminis prodituro, disertissima vaticinatio:

Nascetur vobis expers terroris Achilles.

Additurus difficillimi loci ex eodem Poëmate explanationem, videor hercule meo iure facturus, si carmen quoddam nostrum, quo & exemplum, quod dico, & latebra obscuritatis quæ subest, in apricum eruatur: eâdemque res omnis, discussa Aenigmatis nebula, me Oedipo lucem accipiat denique; in medium aliquando proposuero. quod eò etiam sum facturus lubentius, partim vt hac occasione rem molliculam, & parum seueram soluta seriaque oratione explicandi aliquam laboris partem demam ac deminuam mihi:

tum

tum verò, vt vnà pariter opera amici studiis gratum faciam; qui, vt argumenti tam iocosi per ludum & ioculum carmine non laborioso interpretandi munus susciperem, auctor mihi, potiorque (vt ita dicam) fundus fuit. Is Hautenus meus est, cui omne etiam istud, quantulicunque tandem modi videatur, in hisce Tabulis expensum referri cupio. Carmen autem sic habet.

IANVS DOVSA IANO HAVTENO SVO.

Nempe etiam Docti quid significare Catulli
Musa velit, doctos omnes certare videmus,
Non te Iane modò: Nymphæ felicibus auctum
Cum tedis, Thetidiq; iugatum Pelea scribens,
Mortalesq; Deam non despexisse Hymenæos,
Induxit Parcas diuina ita voce canentes:
,, *Non illam nutrix orienti luce reuisens*
,, *Hesterno collum poterit circundare collo.*
Et nos hac etiam de re contendimus olim.
Nunc Sphynx omnis abest, animiq; euanuit error.
Nostra proin super his quæ sit sententia; quæris?
Dixi equidem, & dico, neque nunc iterare pigebit;
Credere me, ad morsus referundũ, et vulnera prima,
Vulnera nocturnæ vestigia dulcia rixæ,
Impresso quæ dente facit furiosa libido.

Vnde

Vnde notæ memores labris, colloq́; residant,
Blanda admixta solet quas refrenare voluptas.
(Quando aliter cupidæ non constant sacra Diones.)
Queîs nisi cauta manus medicinã in tempore faxit,
Manè, nouum surgat affectis partibus augmen,
Mensura hesterni fili porrectius augmen;
Hinc tumor (ignari quem demirentur amici)
Liuida signa gerens, succis herbisq́; fuganda
Ignotis vulgo: quales te, Delia, quondam
In fraudem ipse suam queritur docuisse Tibullus.
Hæccine te, Veneris perhibet quem fama nepotem,
Aut incognita adhuc vsque aut contemta habuisse?
Téne, duodecimo Paphius qui miles ab anno,
Arma rudi tractare ausus lusoria dextra,
Haud sine Dis, Hastæ retulisti præmia Puræ?
Quid? nisi Romani legisses vota Philetæ?
,, In morso æquales videant mea vulnera collo.
,, Me doceat liuor mecum habuisse meam.
Hæc eadem culti testata Elegia Tibulli:
Hæc eadem Flaccus. Sed tu non tangeris istis.
Dum tantùm suctus, edentulaq́; oscula laudans,
Absque dolore iocos sequere, & sine vulnere rixas.
Vix equidem credo, iurato at credere verum est.
Tu quoque iurato credas mihi; nec mihi soli,
Iane, tamen (nec tam ipse mei Suffenus ego sum)
Sed Plautinæ inquam Scenæ, Venerisq́; magistro
Nasoni mecum. queîs si subscribere nolis,

Ad partes veniat Cari furor, auxilioq́;
Sit mihi: dum causas, testis grauis atque locuples
Exponit, rabies vnde illæ hæc germina surgant.
Quòd si nec Cari, nec te mea Suada mouebit
Indocilem, veniam succenturiatus, & in te
Concibo, vatum quãtum est veterũ, atq; nouorum,
Bembum, Flaminiũ, Cottam, nostrumq́; Secũdum;
Magnum adiutorem, possit qui ferre secundas.
Copiolisq́; simul iunctis mox te, quasi Verga,
In súillam cogemus haram concedere verrem.

Sed quoniam nos in dicterij huius nostratis mentionem non quæsitam, sed casu oblatã nobis, per causam incidimus; dabimus hoc vel honori patrij sermonis, vel amicitiæ, ac iudicio popularis nostri Hauteni (eius linguæ callentissimi; & quem penes vnum lyræ Belgicæ, omnisq. adeò Poëseos nostræ vernaculæ, citra controuersiã, est principatus) vt, quod apud nos, Germanósne, an Belgas? (quando Batauos etiam in Germanis habuerunt veteres) Prouerbij vicem tantùm non pueris decantatum obtinet, illud ipsum Latinis quoq. auribus (quantum quidem in nobis erit) familiare, vel certè notum ex insolente atque ignorabili faciamus. Eam rem nos locus admonuit. Nos itaq., quotiescunq. significare volumus, de nihilo esse, quod quis aduersus receptam coniuratæ multitudinis opinionem, aut inueteratam communis pa-

triæ consuetudinem niti postulet sese (etenim se suasque spes corrupturũ, nec voti compotem euasurum magis, quàm si

Contra torrentem brachia dirigeret)

dictitare vulgò cõsuem⁹: Als alle de weerelt seyt/ dat ghy een verckẽ zijt / en moet ghy niet int schot: hoc est, *Quòd si omnes mortales vno ore porcum te perhiberent, nũ qua causa fiet, quin ad suilis illicò seu potius haræ coloniam des nomen?* sceptuosè Parœmia eiuscemodi denotantes, nihil tã vel absurdum, vel paradoxum fingi posse, quod non probabile, aut certè verisimile faciat publicæ persuasionis consensus. præsertim, si sollennis aliqua, quasi præiudicio facto, & nescio quæ prærogatiua seuerioris notæ hominum accedat auctoritas.

CAPVT VI.

Duûm locorum, quæ in turbido fuerant hactenus, liquidò excolata veritas. Magnum mare: & in eo deprẽsus, quid? Horatius explicatus. Supercilium tollere. Petroniani loci cum Pliniano conlatio. Alia quædam.

QVAM multa quotidie in veterum scriptorum tractatione nos fugitant; haud exspectantia, dum repetantur! nec tamen abstrusa illa, aut caliginis manifestæ, (ad quæ inuestiganda doctis indoctisque ardet omnibus animus) sed proletaria dico hæc nostra, atque in medio posita: quæ per-

ſpicuitatis ſpecie incogitãtes nos fallunt. in quo luſtro (niſi ipſe me fallo) cẽſeri poterit & clauſula illa Catulliani Epigrammatis in Thallum:

Et inſolenter æſtues, velut minuta magno
Deprenſa nauis in mari, veſaniente vento.

Quibus verbis ipſe aliquandiu otioſè, & ſine vlla ambiguitatis ſuſpicione perlectis, vix tandem ſenſi ſtolidus, verè nimis & quaſi ex tripode illud à Comicorum principe prolatum eſſe:

Qui è nuce nucleum eſſe vult, frangit nucem.

Itaque ne vſu porrò idem veniret mihi, quod Naſidieni apud Horatium conuiuæ ad *Inguſtata*
Paſſeris, ac rhombi ilia, aues, conchylia, piſces,
Longè diſſimilem noto celantia ſuccum,
miſerrimè hallucinãti; Petronianum tandẽ illud: *Hic neſcio quid boni debet eſſe:* mecum & cum animo meo inſtiti cogitare. donec, putamen ipſum perſecutus, inueni non pinguiſſimã quidem ficedulam, ſub ouo pauoninum in modum ex farina pingui figurato latentem; ſed verò ſub inuolucro Epitheti (vt apparet) ſimpliciſſimi lautiorem ſententiam abſtruſam: Epitheti inquam *Magno*, quod *Mari* attributum videmus, non ſine elegantiæ ſpecie, oppoſitum quaſi alteri illi τῷ *Minuta* ſcilicet, quo *Nauim in tempeſtate deprenſam* iam anteà affecerat Catullus. Atqui hoc minutum; illud penſius paulò, ac ſubtilius, *Magno mari*, hoc

vi, hoc loco nō pro immēſo (ita vt vulgò ſumitur) ſed pro turbulento, valideque fluctuanti, vehementiusque ventis commoto, poſitum videri: interpretatione à Criſpi elegantiis petita, ita in Iugurtha de duarum in extrema Africa Syrtium natura prædicantis:

Impares magnitudine, pari natura: quorum proxima terræ prealta ſunt; cætera, vti fors tulit, alta; alia (emendo, *aliâs*) *in tempeſtate vadoſa. nam vbi mare magnum eſſe & ſæuire ventis cœpit, &c.*

Vnde intelligere poſthac erit principium libri ſecundi in Lucretio; *Planius, & multò certa ratione magis, quàm* vel ex Lambini Commentariis, vel etiam Gifanij Indice. qui hac de re ne *Mu* quidem Lucillianū; aliâs argutiſſimi. Scires vtrumq. in Salluſtiana lectione quamuis negligenter fuiſſe. Locus, quem dico, ſic habet:

Suaue mari magno, turbantibus æquora ventis.

Quò etiam referunda dicti eius raritas, ac venuſtas, quo *Nauis, in magno hoc æſtu deprenſa*, deſcribitur à Catullo: doctè atque ex re traducta metaphora in mari periclitantibus conuenientiſſima; iis maximè, quorum nauigationi veſanientis venti deſubitò obiecta ſupernè incubuit tempeſtas. Probo ex eodem Lucretio lib. VI. canente:

Quam freta circum

Feruiscunt grauiter spirantibus incita flabris:
Et, quacunque in eo tum sunt deprensa tumultu
Nauigia, in summum veniũt vexata periclum.

Sed neque expers elegantiæ illius vnicus ille (vel Tacito teste) *elegantiæ* ARBITER, in Poëmate illo verè Heroicò:

Præterea gemino deprensam gurgite prædam
Fœnoris ingluuies, vsusq; exederat æris.

vbi *Vsus*, pro *Vsura* vsurpatum suspicari lubet.

Horatius quoque simplici pro composito ausus est vti lib. Carm. II. Oda XVI.

Otium diuos rogat in patenti
Prensus Ægæo, simul atra nubes
Condidit Lunam, &c.

Prensus, enim pro *Deprensus*, positum: hoc est, subitò, & velut ex insidiis circumuentus à tempestate derepente coorta; quasi dicas interceptum. quæ si propius penitiusque explorata Interpretes nostri habuissent, censésne hos vnquam eò se incogitantiæ fuisse demissuros, vt *Prensus*, *Captus* interpretarentur? Quid? an non satius fuerat, Veteris Commentatoris sententiam sequi, huiuscemodi verbis conceptam?

Prensus; bene prensus, quasi nauiganti mare sit insidiatum cælo sereno.

In qua Interpretatione bene omnia, præter, τὸ *Bene*, habere videntur. quod ad maritimam prehen-

hensionem istam quid faciat, nescio. Mihi certè haud mediocriter de mendo suspectum: neque adeò dubito, quin *Panè prensus*, non *Bene*, scripserit explicator. idque admodum suo hîc fuerit loco, vtique ad opinionis nostræ stabilimentum.

Addamus & alteram metaphoram non minus Romanam, ex Elegia illa Satyrica, hoc est, examussim Catulliana:

Præterea addebat quendam, quem dicere nolo
Nomine, ne tollat rubra supercilia.

Facetè. sollennis enim minantium hic, atque excandescentium habitus, etiam à Plauto expressus in Milite:

Flagitium est, si nihil mittetur, quo supercilio spicit? neque aliud sonat Parœmia illa Poëtica: *Deme supercilio nubem*: .i. asperitatem ac tristitiam. Eadem fastus & superbiæ sedes. Petronius de Ascylti transfuga, nimium delicato puero Gitone:

Postquam se amari sensit, supercilium altius sustulit; nec amoris arbitrium ad alium iudicem tulit. Cuius rei explanationem à Plinio petas licebit, lib. XI. cap. XXXVII.

Frons & aliis; sed homini tantum tristitiæ, hilaritatis, clemētiæ, seueritatis index. In ascensu eius supercilia homini, & pariter, & alternè mobilia: & in iis pars animi. Negamus, annuimus.

Hæc maximè indicant fastum. Superbia alibi conceptaculum, sed hîc sedem habet. In corde nascitur, huc subit, hîc pendet.

De *fronte* addidi, Iuuenalis causa maximè, quò videlicet peruolgatum illud ex Pliniana consideratione planum facerem: *Fronti nulla fides*. sed & Martialis; *Nolito fronti credere: nupsit heri.*

CAPVT VII.

Visum ducere ad aliquem. Obdurare se. Myrmicè incedere. Ex tua libidine. Vrbs oblitissima, *perinde dicta, vti, Oblitum lupanar: eiusdemq́; Epitheti suppositione Iambi vnius correcta prauitas. It, abit dies. Cælestes heri, pro Dis superis. Eosdem pacificare. Pura & Spurca opposita inter sese. Catulliana sententia illustratio à Plauto. alterius explicatio præter opinionem Mureti.*

VARVS *me meus ad suos amores*
Visum duxerat è foro otiosum.

Antique. Veteres enim, *Visere ad aliquem*, dictitabant. id quod ex prisca Comœdia clarum. *Ad suos amores*, igitur non à Præterito verbo *Duxerat*, verùm à Supino potius, τῷ *Visum*, in cõstructione (vt Grammatici perhibent) regetur.

At

At tu Catulle destinatus obdura.

Sic doctissimus Scaliger, sic Muretus. & nescio, an melius Turnebicum illud:

At tu, Catulle d', obstinatus obdura.

Vt vt est, ego verò, *Obstinatus*, retinendum autumo, eò obstinatiùs, quòd eiusdem vocabuli iteratio præcesserit anteà versu abhinc nono:

Sed obstinata mente perfer, obdura.

Et fortasse Poëtam nostrum scripsisse:

At tu, Catulle, te obstinatus obdura;

eapse loquendi forma, qua idem vsurus postea:

Quin te animo affirmas, teq; astringisq;, reducisq;.

Sic *Durare cor*, Plautus: Animum, Ouidius: *Mentem*, Tacitus.

Quæ sit, quæritis? illa, quam videtis
Turpè incedere, mimicè, ac molestè.

Nihili est id quidem, atque adeò planè Mimicum. Nam *Myrmice*, rectum est & sanum. vtque Plautus *Formicinum gradum* vocat, sic hoc loco, *Myrmicè incedere*, nil est aliud, quàm (quod dicitur) vix pedem pedi præferre, & molestè ambulare. idque rectè à doctissimo Mureto animaduersum. Huc appone ex Martiali, *Crusculum formicæ*, vetulæ item multò putidissimæ attributum. Legitur eodem Carmine: *Pudica & proba redde codicillos.* εἰρωνικῶς. quod & in Epodis imitatus Horatius: *Tu pudica, tu proba*

Perambulabis astra sydus aureum.

Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat. i. ex animi tui sententia. loquendi modus Sallustio (vti apparet) in delitiis habitus.

Eóne nomine vrbis opulentissimæ,
Socer generq́ȝ, perdidistis omnia?

Exclamare lubet cum Catullo nostro:

Quis hoc potest videre? quis potest pati,

vt sic prauo talo fultum Hemistichium inter tot rectos, ac meris Iambis subnixos numeros locum habeat? Pudet certè, pigetq́ue patientiæ tam proiectæ. Quid enim hac ipsa quęso lectione perditius? Ego itaque (pace Commentatorum quod fiat) non dubito, quin, *Vrbis oblitissimæ*, à Catullo scriptum fuerit. vt *Vrbem flagitiis*, ac libidinibus, omnibus probris denique oblitam coopertamq́ue significet. id quod Pompeij potissimùm ac Cæsaris comitate euenisse videri cupit Poëta. qui principes discordiis intestinis causas præbuerant, ad Mamurram, ceterosq́ue id genus nepotes, qui nisi malo publico salui esse non poterant, non solùm prouinciarum spoliis, verùm etiam præda ciuili acerbissima, & proscriptorum bonis explēdos. quò? nisi (cum Plauto dicam)

Luxuriæ sumptus suppeditare vt possient:

Homines & suæ, & alienæ pecuniæ iratissimi. Occasionem nouę correctioni huic nostræ primi-

tus Andverpiensis editio præbuit. ad cuius oram hoc loco pro, *Opulentissima, Opplitissimè,* legebatur. Fauet etiam coniecturæ meæ eiusdem Epitheti vsurpatio in lepidissimis illis Hendecasyllabis comparēs, quibus mœcham nescio quam, turpem certè ac putidam, Poëtico quasi pipulo dilatam, pugillaria sua reflagitat posteà. Sic enim ibi:

Non assis facis, oblitum lupanar,
Aut si perditius potest quid esse.

nisi cui hîc potius magni illius Scaligeri sentētiam sequi consilium est, emendantis ex Plinio: *O blitum, lupanar.* qua de re Coniectanea eiusdem, qui volet, cōsulito. In Epithalamio Iuliæ & Manlij scribitur: *Sed abit dies*
Prodeas noua nupta.

Confine hoc Plautino illi, quod habes in Pseudolo:

It dies. ego mî cesso. i præ puere.
Accepta frustrà: nondum cum sanguine sacro
Hostia cælestes pacificasset heros.

Hemistichium istud postremum nouè, ac præter morem suū à Catullo mutuatus Ouidius, quum scribit:

Mica salis puri pacificabat heros.
Sed nunc id doleo, quòd pura impura puella
Sauia coniunxit spurca saliua tua.

Doctè, & purè. *Pura* enim & *Spurca* quodam-

modò

modò inter se opponi gaudent. Plautus Asinaria, & ipse proprietatis in verbis retinentissimus:

Si fortè purè velle haberi dixerit,
Tot reddat spurcas, quot puras habuuerit.

Firmano saltu non falsò Mentula diues
Fertur, qui tot res in se habet egregias:
Aucupia, omne genus, pisces, prata, arua, ferasq́;.
Nequicquam: fructus sumtibus exsuperat.

Huius clausulæ sententia Plautino à nobis testimonio illustrabitur. Sic enim idem Pœnulo:

Nam pro herili nostro quæstu satis bene exornatæ sumus.
Non enim potest quæstus consistere, si eum sumtus superat.

In te, si in quenquam, dici pote, putide Vecti,
Id quod verbosis dicitur, & fatuis.
Ista cum lingua, si vsus veniat tibi, possis
Culos & trepidas lingere cercolipas.

Ad quem locum Muretus: *Quæcũque* (inquit) *in verbosos fatuosq́; dicũtur, ea in te omnia dici queunt.* Atqui non hoc dicit Catullus. quidnam igitur? Si in alium quẽpiam, vnicè in Vectium certè conuenire scilicet, dicterium porrò illud, quòd in sequente mox disticho continuatur, nimirum: *Ista cum lingua, &c.* nõ verò omnia, quæ in verbosos fatuosq. dici possunt (vti Mureto placet) nihil mehercule minus.

Hoc

Hoc enim conuicium propriè in eiusmodi bucconum genera, qui quidem insulsi, impendioque loquaces essent, iaci vulgò, ac torqueri solitum, manifestò ex hoc Catulliano Epigrammate docemur. Atque ita medij, id est, secundi distichi sententia à primorum versuum deductione pendebit; puncto, quod, *τῷ Fatuis*, latus claudit, expuncto: atque eiusce vicem colo, quasi succidaneo subdito.

CAPVT IIX.

Publica in Cicerone lectio defensa pariter, ac declarata: tum Velleij Paterculi locus pessimè hercule affectus vsque adhuc, idemque nunc Catulli ope persanatus primulùm.

TEMPERARE mihi ipse haud possũ, quin locum qnendam Tullianum, *Catulliana arca* occasione maximè, sagacius paulò excutiam atque inuestigem. Eam rem nobilissimus nos Interpres cõmonuit, qui ad Phaleucum illum Poëtæ nostri;

Furi, quôi neque seruus est, neque arca:

fidei opinor causa, testimonium nobis Ciceronianum inante positum Commentariis inseruit suis, ex quadam ad Pætum Epistola decimo eius voluminis libro petitum, & hoc quidem exemplo:

Nos iam ex arcis tantum habemus, vt Verrium

tuum

tuum, & Camillum, qua munditia homines, qua elegantia? vocare sæpius audeamus.

falsò, atque alieno loco. sicuti ego existimo: qui vulgatæ scripturæ, immeritissimo oppressæ, liberali causa vindex atque assertor venire cogito. Ea autem sic habet:

Nos iam ex areis tantum habemus, &c.

Examussim optimè. Quid enim? *Areis*, hoc loco, haud quidem pro *Tritura, quæ fit in areis*, cum Ascensio; sed verò pro, *Puluinis*, interpretor: quæ eminentior in hortis terra est, in qua semina depanguntur. ea enim, vel Columella teste, *Areola*, siue *Area* vocitatur. vnde & *Informare areas*, lectum apud eundem. vt per ioculum & ludum solens significet Cicero, ex areis, hoc est, puluinis hortorum suorum ita vberem ac lætam fungorum, heluellarum, omnigenerum herbarum, ac fructuum denique, se quasi messem atque annonam quandam recipere instituisse, vt iam obsonandi magistros etiam, hoc est, lautissimos, & ad Genium quamuis sapientissimos conuiuatores, ad cœnam porrò vocitare identidem haud verecundetur scilicet. neque verò mirum cuiquam videri debet, cur ganeatorum ferculorum (quibus macelli annonam excandefaciunt magnæ mandonum gulæ) ac quæsitissimis illis cuppediarū scitamentis quasi pro derelicto habitis, ne dicam, eiu-

ratis

ratis peniſſimè; nil præter parabiles, imò inemtas dapes, hoc eſt, apparatum verè Pythagoricū (quod genus, δεῖπνον αἷμα οὐκ ἔχον, indigitāt Græci) quaſi de horto, haud de foro obſonans, in tam glorioſa cœnularum ſuarum prædicatione meminerit Cicero .. quippe cui etiamnum recens illa necdum antiquatæ Iuliæ legis continentia penito in animo hæſerat; Sumtuariæ dico, qua præter *miſelli illius ac Lucilliani Centuſſis* impenſam macellariam, imò ducenos æris tricenoſque, etiam hortenſia inſuper vniuerſa, olera, ac legumina puta, cuiuſuis generis, vſui atque eſui publico conceſſa videbantur: nihilque, modò ſanguinis expers quod foret, vlla Legis cautione exceptum; hoc eſt, in ius vocari vetitum, Catianum dico, haud Papyrianum. quam quidem Legem Tullius noſter migrare cur vellet, cauſa viſa eſt nulla; adultam præſertim, nec minus prærogatiua tot quaſi præcidanearum Legum (in quibus pręcipuæ Fannia, Didia, Licinia, Cornelia, Æmilia numerātur) auctoritate, imò præiudicio, quàm publico vſu atq. obſeruantia, iactis altiſſimè radicibus, munitam, corroboratamque. ne Epulis quidem, aut Collegiorum Cœnis exceptis: quas cęteroqui innumerabiles ſeculi ſui annonam immenſùm flagellare, ac tantùm non incendere ſolitas meritò hercule conqueritur Varro. Argumento, quod dico, haud inani fue-

ni fuerit, puto, alter Ciceronis locus, ex libro eiusdem operis septimo ad Gallum familiarē suum:

Lex sumtuaria, quæ videtur λιτότητα attulisse, ea mihi fraudi fuit. nam dum volunt isti lauti terrâ nata, quæ lege excepta sunt, in honorem adducere, fungos, heluellas, herbas omnes ita condiūt, vt nihil possit esse suauius. In eas cùm incidissem in cœna Augurali apud Lentulum, &c.

Quod quidem exemplum mirificè ad huiusdem loci illustrationem conducit. quam rem si curiosius aliquantò indagassent Tulliani Enarratores, nihil profectò opus fuisset, seque ac membranaceos Codices tot pugnantiū sententiarum struicibus, tamq. indefessa contentionū peruicacia fatigare: partim, *Ex arcis*, (vti diximus) aliis, *Ex artis*, seu potius, *Et artis*, nōnullis etiā, *Ex te artis*, ne Ciceronis quidē causa reueritis cōscribillare: quiduis potius deniq;, quā, *Areis*, censentibus retinēdum.

Atque hactenus quidem *disertissimo Romuli nepotum*, Patrono Catulli inquam, in gratiā Poëtæ clientis sui, auxilium latum. nunc vitio nobis vorti haud debet, si pari studio ad Velleium itidem adiuuandum nostra quidem ex parte pro virili adnitamur, operamque addamus; idque alterius Catulliani exempli opportunitate adiuti maximè, quo in Cominium scribit:

Effossos oculos voret atro gutture coruus.

Nam

Nam quis, obſecro, hinc non videt, rectè à nobis emendatum iam olim inſignitum quēdam huius Hiſtorici locum? in quo funeſtiſſimum illum Romano nomini pugnæ Pharſalicæ diem, fugæque & necis Pompeianæ cauſas deplorat; meritiſſimo hoc inſuper Elogio Magnum illum, quamuis capite iam diminutum, honoratum dimittens:

Et colliſa inter ſe duo Reip. capita, effoſſumq́ alterum Romani Imperij lumen.

Quis inquam ita lolio victitans, vt rectè atque ordine, *Effoſſumq́*, à nobis emendatum non perſpiciat illicò. Perſiſtit enim in metaphora ritè inſtituta Paterculus. & quid graue, ſi poſt tam furioſam duorum valentiſſimorum capitum colliſionem, alterius oculi (hoc enim *Lumen* eſt) cruenta effoſſio, atque (vt ſic dicam) exoculatio quædam partem imbecilliorem ſequatur? At in Germanicis hodie, tum Italicis Editionibus, *Effuſumq́*, legitur. vnde Manutius quum ſe ſatis ex ſententia expedire non valeret, *Extinctum*, nobis exterebrauit tandem. atque iſtuc timidè, & pudenter tamen; nec de mendo ſaltem (ſicuti ipſe fatetur) pro comperto auſus adſeuerare. quippe qui Velleium non optimum eſſe Latinitatis auctorem Romanæ Hiſtoriæ candidatis perſuadere ſe præoptauerit potius, quàm de loci ſuperioris integritate in am-

biguam litem deſcendere. quaſi verò difficile admodum fuerit ex, *Effuſum*, *Effoſſum*, exculpere? ei prę ſertim antiquario, cui poſt tam aſſiduam ac diligentem librorum Veterum tractationem, ignara eſſe non potuit, Vocalium iſtarum, V, & O, ſcilicet promiſcua vſurpatio, operas inter ſe quaſi mutuas tradentium, ac ſubinde pro re nata, vel potius arbitrio exſcriptorum ſtationem commutantium viciſſatim.

CAPVT IX.

Catullus ſaltuatim percurſus.

RELIQVIARVM hoc Capite reliquias colligere decretum eſt mihi, nō quidem diſtinctè, aut cum cura, ſed verò confusè, ac tumultuaria opera potius, in qua ordo ſit nullum ſeruare ordinem.

Iraſcor tibi. ſic meos amores
Paulum quidlubet allocutionis,
Mæſtius lacrymis Simonideis?

Ita hæc diſtinguenda arbitror, interrogationis nota non poſt, *Amores*, illicò, verùm ſub ipſum vſq. Epigrammatis finem, puta, *Lacrymis Simonideis*, tranſcripta. neque eò tamen ſequius viris eruditis ſubſcribere ſtat ſententia; quibus genus iſtud orationis

tionis concisum esse,& ἐλλειπτικὸν placet: ad indicandam vim & magnitudinem doloris scilicet. hactenus quidem. nam quòd iidem isti prioris Phaleucij clausulam interpretantur hoc modo:

Siccine meos amores à te parui fieri, vt meliorem mihi consolationem nullam adferas? &c.

Pace tua liceat nobis, Murete, profari;
Nescio qui sensus non placet iste mihi.

nihilò magis vtique, quàm altera illa vnici Interpretis transpositio, *Meos amores*, ad Poëtæ catamitum accommodare visi, quem mæstum allocutione sua Cornificius solari neglexisset. Quid enim? non Catullum, puerumúe eius, sed verò Cornificium ipsum notari existimo, in hanc sententiam:

Sic meos amores, subaudi, Te, quem mehercule ego in amoribus meis habeo; seu, qui in amoribus ac deliciis es mihi; *Paulum quidlubet adlocutionis*, .s. ausum denegare mihi, cuius ego cupiens eram maximè? neque mirum, in tanta animi corporisque ægritudine positus scilicet.

An, continenter quòd sedetis insulsi
Centum, aut ducenti, &c.

Continenter, .i. ordine perpeti, & quasi in lineam continuato frequentes; vel potius, spissiore velut orbe facto in vnum pariter conglobati, quasi in

Velabro olearij de compacto gerentes omnia.

Nec se subleuat ex sua parte, sed velut alnus
In fossa Liguri iacet suppernata securi,
Tãtundẽ omnia sentiẽs, quàm si nulla sit vsquã.

Haud absimilis huic & argutia illa hyperbolica, in re prorsus gemina, apud Martialem meum:

At Chione non sentit opus, nec vocibus vllis
Adiuuat. absentem, marmoreámue putes.

Ad vlteriora verò gradum aliquando capessamus:

Ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.

Bene hoc ipsum Muretus ad Tibullianum illud accommodans:

Ima videbatur talis illudere palla:

pro, *Identidem percutere,* interpretatus est nobis. bene inquam, propriéque, nec verò antiquè minus. Quid enim aliud Plautus Mostellaria, vbi herum suum Theuropidem mero etiam meridie caligantem percontatur Tranio?

Viden' pictum, vbi ludificatur cornix vna volturios duos?

Nam quamuis eo loco seruus multò nequissimus Comicos senes duos, quos risus mouendi causa *volturiorum* nomine quasi digito designat, ludos fieri, hoc est, illudi probè, frustraque à se vaferrima cornicula haberi, sic tanquam δι' αἰνιγμῶν significet; in aliam tamen partem percontationem

suam

ſuam accipi à Theuropide poſtulat Tranio; & bardum illum, τὸ *Ludificatur*, pro, *ferit, appetit, vellicatq́ identidem roſtro*, quaſi ſeriò à ſe, haud ioco quæſitum interpretari. vnde Catulli, *Abludere* iſtud, item Tibullianum *Illudere*, non nimium ſanè abluſiſſe videri poſſunt. Neque huius elegantiæ raritas vnum & vnicum illum de Poëtis popularibus, Secundum cognominem meum dico, ſubterfugit. qui eampſe illam, per cauſam deſcriptionis Elyſiorum, Baſiis ſuis inſertam venuſtiſſimè viſus eſt vſurpare. Sic enim inibi:

Quà violisq́, roſisq́, & flauicomis Narciſsis,
Vmbraculis trementibus,
Illudit Laurinemus; & crepitante ſuſurro
Tepidi ſuaue ſibilant
Æternùm Zephyri: nec vomere ſaucia tellus
Fœcunda ſoluit vbera.

Et hactenus quidem Secundus meus. nunc, in Catullo quod reliquum eſt, perſequamur.

Illa Leſbia, quam Catullus vnam
Plus, quàm ſe atque ſuos amauit omnes.

Idem hoc propemodum cum illo:

Quàm te cum tota gente, Catulle, tua.

In clauſula porrò Elegiæ ad Ortalum:

Atque illud prono præceps agitur decurſu.

Atque, pro *ſtatim* poſitum accipio. id quod ex

Enniano illo perſpicuè planum:

Atque atq. accedit muros Romana iuuentus.

quomodo etiam Maronis illud intelligendum:

Si brachia fortè remiſit.

Atque illũ in præceps prono rapit alueus amni.

docuit nos iampridem Gellius lib. x. cap. XXIX.

In illa autem Poëtica, ac Catulliana deteſtatione, admirabilem Scaligeræ induſtriæ indolem, vellem equidem pro rei dignitate ſatis laudare vt poſſem; primitùs in locum χαλύβων antiquã vocem, *Sicelicum*, ui ſuo reſtituentis; examuſſim doctiſſimè; ac pro cultris tonſoriis interpretantis, tralatione aptiſſima. Nam ſicuti, *Prata ſiceliri*, à Varrone dicuntur, tunc cum *Sicilice*, id eſt, ſecula, ſeu falce à feniſecis præterita conſectantur meſſores; eò vſque, donec campum omnem quaſi herba tuberoſum relictum attotonderint vſquequaque, ac purum reddiderint tandem: ſic & *Capitis exuuias*, ſi quando bidente forcipe, hoc eſt, cultro tonſorio (nouaculã quam perhibẽt) ſiue ſtrictim, ſiue adeò per pectinẽ demetũtur, vel attondẽtur, *Sicelire*, dici quid vetat? crines dico, pratorum inſtar ſubinde luxuriari, ne dicam regerminare ſolitos in tempore.

Neque minus eruditè Interpres, quem dico, & verè Scaligerum in morem, Elegia ad Manlium,

lium, aptiſſimam ex ineptiſſima nobis ſentẽtiam concinnauit correctione iſtiuſmodi:

Sed tuus altus amor baratro fuit altior illo,
Quod Diuum domitum ferre iugum docuit.

Diuum, pro ipſo Hercule ſimpliciſsimè auſus interpretari. cuius Scaligeræ lectionis integritatem alienis teſtimoniis corroborare quid attinet, cùm Catullus ipſe haud diſsimiliter hac voce vſus, in Nuptiis Peleï & Thetidis liquidiſsimè conuincatur? verbi cauſa:

Quum Delphi tota certatim ex vrbe ruentes
Acciperent læti Diuum fumantibus aris,

Diuum, abſolutè, pro Libero patre, in Diuorum numerum legitimè adſcito, adſcriptoque.

Furi, villula noſtra non ad Auſtri
Flatus oppoſita eſt, nec ad Fauoni:

Placet ſcripta potius lectio, de qua benignè mihi gratiam fecit ſolens, vnico magis vnicus Lipſius meus; ex Romano, opinor, Codice depromta primitus, & quidem ad hanc faciem:

Furi, villula voſtra, &c.

Quis enim ambigat porrò, quin idem hic ſit Furius ille, cui perpetuæ paſsim ignominioſæ paupertatis maculæ à Valerio noſtro inuſtæ?

Nam quo tempore legit inchoatam
Dindymi dominam, &c.

In eopse illo (si rectè commemini) Codice, Entheatam, legebatur, non *Inchoatam*. & probè fortassis: nam & Martialis:

Cùm furit ad Phrygios enthea turba modos.

Item alibi:

Nec turba cessat entheata Bellonæ.

Ex eodem porrò exemplari:

Num te lacteolæ tenent papillæ?

pro, *Puellæ*, Lipsiana fide transcriptum accepimus. cuius rei explicatio à superiore illa vrbanissimæ puellæ monstratione petenda:

Quadam (inquit) nitidum sinum reducens,
En hîc in roseis latet papillis.

Etiam ab illius loci scriptura:

Deprendi modò pupulum puellæ
Trusantem: seorsum longè Fuluianus Codex sentiebat, *Crissantem*, altero versiculo nobis visus repræsentare, non *Trusantem*. Lucillius:

Crissabitq́ue, uti si frumentum clunibu' vannat.

Item Martialis cum Iuuenale suo passim haud semel. quorum exemplis citandis supersedeo,

Ne sit, Hypercriticis lumina cur doleant.
Per quos prisco etiam nūc scribere more vetamur,
Nec fas Romana simplicitate loqui.

Quod

Quod supereſt, quid verò, amabo, lectione illa proletaria inuenuſtius, inficetiuſue?

Quis me vno viuit felicior, aut magis hac eſt
Optandus vita, dicere quis poterit?

quam & Lipſij & veterum Librorum comitate potiſſimùm, me porrò interprete facetiis ſuis ac priſtinæ venuſtati hoc modo reſtituas licebit:

Quis me vno viuit felicior? aut magis iſta hac
Optandam vitam dicere quis poterit?

Et ille nunc ſuperbus, & ſuperfluens
Perambulabit omnium cubilia.

Superbus, *& ſuperfluens*, hoc loco, non tam ad immoderatum animi faſtum, atque inſolentiam; quàm ad ea quæ ſequuntur porrò referunda autumo. ad elationē faſcini ſcilicet, in belliſsimam quamque femellarum impetu facto *Vim illam Lucillianam euomentis promiſcuè*; atque in omnia omnium cubilia, nulla aut matronalis ſtolæ, aut dignitatis ſuæ habita ratione, temerè ac paſſim ingerentis & penetrantis ſeſe. atque eò in hanc ſententiam ſum procliuior, quòd cum *Superbia iſta Penìta Superfluentiam* coniunxerit Poëta. quæ tametſi prima fronte pro vitio, quod dixi; vel etiam pro infami, fœdeque prodiga peſsimè partarum opum effuſione, poſita videri

poſſunt; tamen rem ipſam penitius inſpicienti, facilè, opinor, fuerit conſiderare, Valerium hunc noſtrum non aliò, quàm ad plena & quaſi prægnantia Mamurræ vaſa, ac locorum eius multo ſemine turgentium proluuiem in primis reſpicere voluiſſe.

IANI DOVSÆ NORDOVICIS

PARODIA,

Catullianis numeris, de eiusdem PHASELO adumbrata.

In effigiem Rosillæ defunctæ.

*E*T O S, *& ista, quæ vides, labellula*
Ferunt fuisse pyxidem Dioneam,
Vbi reposta margarita conderet:
Neq. vllius Dea, aut puella honoribus
Nequisse prænitere, dum quidem, sibi
Opus quod esset, omne promit indidem:
Et ipsa facta se venustior Venus
Bonis clientæ abutitur quasi suis;
Bonis, quibus fuisse rarius nihil;
Nihil pote esse carius mihi, aut iis,
Quibus madere rore Cyprio placet,
Suauisq; vinulis, venustulis
Cor irrigare, nomine haud suauibus
Modò, sed & reapse; siue quem trement
Labante voce sub susurro amabili

Iuuat querela; siue flammeum iubar,
Fragrantiaq́ mista vis flagrantia.
Et hoc negare Gallicum sinum negant
Ligustici sali Insulasq́ Stœchadas;
Vbi ista, post labella nata basiis,
Coralla lucida ante, dos Salaciæ,
Thorum qua adepta Regium; ac Thalassicum
Decus fuere: templa cuius haud semel
Nouo superba reddidere murice.
At erro: nec coralla enim ista Gorgonis;
Odor, colorq́ sed fuisse comprobat
Roseta, qua nepote Dardano Venus
Super Cythera vecto, & aura, & osculis
Suis refecta spiritu induit nouo;
Rosillulaq́ suâuio addidit mea.
Iocose Doûsa, Basiis ouans tuis,
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Et os, & ista clamitant labellula,
Tua bilinguia arte facta primulum,
Tuis rude imbuisse suâuiis iecur
Fatentur illa, sucta, pressa mordicus:
Et inde basiandi amore percita,
Redhostiente contrà amore, nescio
Quid addidisse disciplinæ huic noui.
Ita hercle docta visa, seu bilingui opus
Prehensione, seu tremente sibilo,
Loquacibúsue morsiunculis foret.

Sed hæc prius fuere, dum quidem (ah) tibi hîc
Fuit Rosilla; nunc quæ in orbe Cyprio
Suis minora facta pocla de labris
Ioui, Deisq; Nectare vda temperat,
Phryge abdicato; ouansq; se dicat tibi,
Cupidinum Dea, & Deo Cupidini.

Elegia
ad eiusdem Catulli exemplum concinnata potissimùm.

De septem, mihi quæ Charite dare dixerat, vnum
Hesterno rapui vespere suâuiolum.
Suâuiolum, in cuius lepidum cœnatus odorem
Tunc quoque pro dulci Iuppiter ambrosia est.
Haud impune tamen: nam quo me tempore primùm
Impulit in tantum mens malesuada nefas;
Ilicet ex illo Charite me peius habere
Semper, & hêi misero velle loqui abnuere:
Nec satis: & multâ hanc mihi dicere pessima, pactis
Suâuiolis porrò in perpetuum vt caream.
Suâuiolis egón' vt caream sic suâuibus vsque?
Quid? si me vna opera se quoque amare vetet?
Obsequar? at, rogo, quî possim? possim? imò, velim? imò
Dî melius, quàm vnquam tale scelus faciam.
Imò, mori satius. possum quoque luce carere hac,
Possum oculis, Charites mî oscula dum superent.

Ire igitur; quæq; ex sponsu mihi debita restant,
(Sex ea sunt) exambire operæpretium.
Certũ est; nec pretio, aut operæ stat parcere: verũ, hei,
Deterius mihi quid ne eueniat, pauito.
Et metuo, & Dominam cupio metuisse videri.
Vtrum, Amor ah, faciam, des, rogo, consilium.
Audiit, ac risit Veneris puer; & mihi: Sic te
Rebus in aduersis esse hominem timidum?
Quid faceres, si non foret exorabilis illa?
Quid faceres, Charite ni tibi nota foret?
Quare age nunc promissa tibi fac basia soluat;
Teq; intra dentes, ac labia insinues.
Quod metuas non est. auso Venus ipsa fauebit;
Omninoq; tibi, quæ cupis, euenient.
Quin licet & linguam penitã intra guttura condas
Nunc Charites, verbum non faciet Charite.

Addamus propter argumenti similitudinem hoc etiam Epigramma, Suâuiorum Libro, sicuti & superiora, connectendum.

Ad Idam.

Quid rudia, aut modò lota mihi sudaria mittis?
Rore vda, & succis lintea malo tuis.
Quin & muccinium quondam fieri improbus opto;
Dum tamen, Ida, tuis vsque terar manibus.

Scilicet

Scilicet vt, pressas simulanti emungere nares,
Osculer hinc oculos, inde labella tibi.

Altera eiusdem Parodia Catulliana.
In Felles literarias.

Tagax Lauerna, vosq́ue Flamines, quantum est,
Deæ tagacis, literariæ Felles:
Solis putatis esse literas vobis?
Solis licere, quicquid est vetustatis,
Interpolare, & ire perditum ex vestra
Lubidine, ac putare cæteros blennos?
An, mutuas quod tradere inuicem inter vos
Iurati opellas, clamq́ue habere furtiuas,
Silicernij in morem à silentibus cretas,
Hæreditates; non putatis ausurum
Flagitia me nudare scilicet vestra?
Pellemq́ue, qua grassamini Leonina,
Introrsum aselli, voce proditis ipsa
Detrahere vobis, Mimicamq́ue personam?
Atqui putate. nam quid? Hipponactæo
Præconio omnes, quotquot estis, addictos
Plagij agam, in ipsa noxiaq́ue deprensos
Manifestò FVRES ME TENERE, *clamabo.*
Hinc nomina apud Triumuiros fient, faxo,
Vestra, Capitales dico, non Monetales.
Vel eò vsque donec furta ab vnguibus vestris

Reglu-

Reglutinata viderim manus laua.
Pomona namque, quam nouissimis caris
Pater ipse, Pisonum ille flosculus, Frugi
Moriens, iugandam liberalibus tedis,
Nobis reliquit, virginem, atque signatam;
Velut hostica vi capta, seruitutemq;
Duëllico iure, heu, coacta seruire
Ingenua ciuis, haud probè pudiceq;
Seruatur istîc. hancce conscij quique
Ad vos trahentes, Pentheum velut Bacchæ,
Vexatis, rapitis, oppidò quasi vestram,
Vestram vsu-factam, pessimo hercule exemplo.
Bellissimum quodque hinc & inde sublectum
Quo iure, quaq; iniuria catillantes.
Sacrum, profanum, publicum sit, an priuum
Sus deq; habentes: & quidem (quod indignum est)
Omnes patellarî, imò semipagani
Modò, hordeariiq; Literatores:
Tu præter omnes, alpha Leguleiorum,
Larane, quem inter bustuarios Verres
Plumis adumbratum, & colore furtiuo
Autumnitas Pontana nobilem fecit,
Notisq; Transrhenana inusta frons Gallis.

Ne sequentes pagellæ vacarent scilicet, placuit in gratiam Poëtices studiosorum maximè & alia nonnulla Epigrammata huc nostra subtexere.

texere. *Nam sanè & hæc de Vate Lesbia, aut certè De Martialis formulis adumbrata.*

Ad Iustum Lipsium.

Intercam, si non aut ad te scribere, Lipsi,
Aut legere vsque abs te scripta, lubido mihi est.
Sed spatium est ingens, hominum nec copia Leîdæ
Certorum in mundo quottidiana mihi.
Inde fit, vt quamuis mandem tibi mille salutes,
Ex tot reddatur vix tamen vna tibi.
Nedum vt Louanium quis perferat vsque tabellas,
Tam procul à Rheno, tam procul à Batauis.
Et meritò. quid enim? scrutis incedat onustus
Quisquam, onere abiecto cûi vacuum esse licet?
Et miraris adhuc, dederim quum quinque tabellas,
De quinis ternas deperiisse tibi?
Vt tamen accipias, me non piget has dare centum;
Vt non accipias, tres dare, Iuste, piget.

De Hircano. ad Ianum Hautenum.

Perenniseruus ille compedum tritor,
Illiterato illiteratior Santra,
Nec musicam, nec nare doctus Hircanus,
Dici, ac videri literatus adfectat.
Reperitq́ue fungos porrò, ita esse qui credant:
Vt concolores conuolant aues semper,

Similesq; amant habere labra lactucas.
Quidni? Magister Artium ad Nicrum quondam
Elementa terna nectere ausus Hebraa.
Vnde ille, Boiárum, heu, colonia effracta,
Profugus malum ad nos attulit pedem porrò,
Vti semi-Rabbi Literator audiret.
Et ei tumorem hunc, papulasq; ventosas
Immane quantum plena Cynthia inflauit,
Lunaticaq; cornua addidit fronti:
Ex quo sacrum illud Carmen edidit nuper,
Plenum veneni & pestilentia Carmen.
Sibi vel secundum vt esse non putet quenquam,
Nec literatiorem in vrbe Lugduno.
Quid imprecabor, falsa, Iane, persuaso?
Hoc opto, reapse Literatus vt fiat.

Ad Abrahamum Ortelium.

Doctrinarum orbem quis te neget absoluisse?
Terrarum certè Sphara peracta tibi est.

In Creticum.

Posse mihi bene te facere, & velle omnia iactas;
Nec facis. an leuius dicere, quàm facere est?
Haud puto. namq. potes, cupias tantũmodò, verùm
Inuidia est, qua te munificum esse vetat.
Largitrix quò lingua mihi, si mortua res est?
Nosq; opera & factis fallere cura tibi?

Prompto

Promto animo, non lingua opifer spectatur amicus.
Posse tuum nolo, Cretice, velle volo.

De Rufo nescio quo, cognomento Artocrea.
ad Bellauosinum Legatum Gallum, V.N.

Legatis peregrè missis dare Lautia quondam
Æterna prisci moris in Vrbe fuit.
Sic quoque nunc Rufus offert, sua Lautia, Carmen
Non intellectum, Bellauosine, tibi.
Ille sibi contrà, quos clarè intelligat ipse,
Nummos pro numeris, Bellauosine, petit;
Non ex ære quidem, sed quo flauescit Hydaspes.
Tam stupidus nunquam nec, puto, Glaucus erat.
Aurea dona aliquis pro face ac stercore poscit?
O Cynica improbitas, ô sine fronte caput.
Sed valeat. quæris, quæ des responsa molesto?
Dic te, dic, tanti non emere Artocream.

Nouæ Batauicæ Monetæ inscriptio.

Vltori curæ quis nos neget esse Tonanti,
Propter quos adeò rem malè gessit Iber?

De Othone & Otacilio.

Pauper Otho est, fateor; sed qui plus credat Othone,
Haud facile in nóstro Gymnasio inuenias.
Mirare? &, fieri hoc quo possit more, requiris?

Narro tibi: auditor factus Otacilij est.
Quin surdus licet, atque alienis auribus vtens,
Esse nouum Euclidem censet Otacilium.
An necdū hoc tibi, Lêida, satis? quid? an insuper illud
Exspectas, Vatem dicat vt Artocream?

Ad Philippum Morum Mathematicum.

Et tua Galla mihi placet & tua, More, Cytheris.
Possum etiam Stellæ potus amare salem.
I nunc, & dubita, Doûsa an te diligat ipsum,
Quem Veneres videas iam quoque amare tuas.

Ad eundem, de Rufo.

O rem ridiculam, & nimis iocosam:
Ride, quod facis, ô Philippe, ride,
Sed quantum potes omnibus cachinnis,
Liberalibus, optimo dierum.
Ride quicquid amas, Philippe, Doûsam;
Risionibus omnibus, quod vsquam est,
Sed nostris tamē, & Catullianis.
Hoc mauis, scio, quàm Catonianis.
Nam res ridicula, & nimis iocosa est.
Rufus, flosculus ille Grunnionum,
Atque idem Batauι pecus Lycæi,
Illud dicere; non, Decus, volebam;
Iam post Hebraicam Professionem,

Post tot Pilea parta, tot Triumphos;
Tot plausus iuuenum, fauentiasq;
Heu desiderio sui relicto,
Ad rastros, & auita aratra tandem,
Et suilia Guestphala est reuersus;
Scrophipascus, arator & bubulcus
De Oratore futurus, & Magistro,
O rem ridiculam, & nimis iocosam.
Ride quod facis, ô Philippe ride
Liberalibus, optimo dierum.

In Manium.

Vix nare à puero, vix Beta edoctus & Alpha;
Nil nisi stribligo, nil nisi barbaries;
Haghanum ad Puteal causas agis, & Fora frangis
Omnia, rauca tuis facta patrociniis.
Vnde satur bene re gesta, pinguisq; reuortens;
Magnificeq; vnum ad quodque screans spatium,
Per Fora, perq; vias ansato corpore cedis;
Fastidî plenus, plenus auaritiæ.
Mox de Iure domi Responsa clientibus edens
Sæpe nouas Lites, lis vbi nulla, seris.
Scilicet hinc prægnans tibi rerum accessio, Mani,
Hinc grauis immenso sacculus ære tumet.
En, cui piscator salarim, venator aprugnam,
Mittat aues auceps, succidias Corydon.
At tibi tricenis præstantem millibus Aulum,

Quinti progeniem, linguæ vtriusque scium
Illuuies, & squalor habet; dum murice stratum
Esse Forum mallet; ac domicœnia agit.
Nec tamen est, inopem miserans qui curet amicum;
Quem veluti Sacrum tangere quisque timet.
In causa ipse sibi est, versus & ludicra sectans.
Quid mihi cum Musis? Practicus esse volo.
Plectra, chelyn, thyrsos, & scinde Thalia coronas,
Si dare Causidico Bartolus ista potest.

Ad Gerardum Achteueldium.

Tam bene quum Musis Christi sociaris amorem,
Quumque meas aliquid esse putes apinas;
Mercedem meritis nescit dare, qui dare versus,
Et qui miratur me bene velle tibi.

Ad Ianum Lernutium.

QVOD FAVSTVM, FELIX, ET VTRIQVE SIT VTILE NOSTRVM,
En tibi Doûsææ symbolam amicitiæ.
Quam simul inspicies, miraberis; &, puto, dices:
Næ tu bucco nimis, ac Bataua auris homo es
Scruta tua, atque apinas qui per tot millia Brugas
Ad me Lugduno mittere sustineas.
Quò verò hæc? tua legi olim (sat sic quoque crudus)
Et vetera, & pridem quæ puer edideras.

Parua